

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
involaie

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate, 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Mărgăritarul Apeninilor

(+). Tot veacul cu boala și rătăcirile lui. Cel trecut e veacul celui mai cras materialism ce s'a pomenit vreodată în istorie. „Filozofia luminii“ își dă roadele din deplin. Lucrările de savanțlăc ieftin și ușor ale unui Vogt, Büchner, Moleschott și ale altora, ejusdem furfuris, se devorează cu nesăț. Marx și torarășii sunt ascultați ca niște proroci, în vreme ce Biserica, Intemeietorul și Cărfiile ei sfinte sunt încolțite, bagatelizate, persiflate, iar ceriul și cu tot ce-i suprafiresc, întru cât nu-s pierdute din vedere, sunt obiect de ironii pentru ucenicii lui Lamettrie, d'Alembert, Holbach și Voltaire, patriarhul enciclopediștilor.

Nu-și uită însă Ziditorul de făptura sa. Și mizeria mulțimilor prostitte și înveninate de impostori improvizați în apostoli ai luminii și fericirii străbate nouree. Spre sfârșitul veacului trecut mila celui Preainalt face ca, în Lucca Apeninilor, să se închege și să se dăpene una din cele mai miraculoase vieți ce cunoaște agiografia creștină. Umila fiică a farmacistului Enrico Galgani și Aurelia Landi, botezată, nu fără rânduială divină, Gemma (= perlă, mărgăritar), e o minune vie, intrupată, triumfătoare. În viața-i de inger în carne și oase (1878—1903), supranaturalul e, așa zicând, palpabil. Poartă ranele Domnului în chip văzut; își vede, de nenumărate ori, îngerul păzitor; e cercetată de suflete din purgator; i-se arată și se întrețin cu ea de repetate ori: sf. Gavril pasionistul, Precurata, și însuși Mântuitorul; e maltrată cumplit, și de o mulțime de ori, de duhul întunerecului care nu poate suferi candoaarea acestei făpturi încărcate de haruri cerești. Toate aceste momente din viața ei au fost îndelung și riguros examinate, ca și extasele, peste orice închipuire de numeroase, de cari s'a împărtășit. Încheierea la care s'a ajuns fiind totdeauna aceeași: orice prefăcătorie, și orice aparențe de ceva morbiditate sunt eschise. Așa cât a trăit; așa cât a ținut procesul apostolic, început la Pisa în 1922, și încheiat cu declararea eroicității virtuților ei în Noemvrie 1931; proces ce a fost o adevărată topitoare juridică, — un vero crogiuolo giuridico, — după cum se exprimă oficialul Vaticanului.

Nu stăruim mai amănunțit asupra acestei vieți-miracol, pentru că o avem din fericire și în românește, din peana unuia dintre duhovnicii Fericitei (P. Germano di S. Stanislao), în frumoasa tălmăcire a păr. Marianescu, dela Lugoj. Ținem însă s'atragem în chip special atenția tuturor asupra Fecioarei din Lucca pentru solia deosebită ce-i este încredințată ei din partea Cereiului pentru vremile noastre. E atât de grăitor acest tablou ieșit din atelierele Spiritului! Cum remarcă „Osservatore Romano“: În veacul celui mai superb și mai colșos scepticism, dânsa reliefează și preamărește suprafirescul prin minunea vie a vieții sale; în veacul hedonismului biruitor ea intrupează beția sacră după suferință; într'un veac lăpădat de Hristos, ea face din Hristos centrul de iubire și vital al existenței sale; în veacul atător miniaturi de creștini-limonadă ce se strecoară șonălnici printre devoțiuncule administrative ori romantice, dânsa dă întâlnire poporului lui Dumnezeu pe colina Calvarului, retrădește în spirit și trup dumnezeieștile patimi ale Domnului și ale lui Pavel, și strigă, zi și noapte, în vălvoarea unei călduri atotmistuitoare: Răstignitu-m'am cu Hristos pe cruce, trăiesc eu, dar nu mai sunt eu cea care trăiește, ci viețuiește întru mine Hristos. — Motive îndeajuns pentru a ne adânci în tainele acestei vieți scilpitoare în luminile harului.

Pornografie oficială

Intre intenție și realitate — O carte de versuri trimisă școalelor —
Babilonia dela ministerul instrucțiunii

(*) Am fi, se zice, țară creștină. Așa ne-am născut. Majoritatea covârșitoare a cetățenilor este și astăzi credincioasă. Constituția și legile confirmă același lucru. Am avut chiar și un minister al cultelor. Acum, ce-i drept, el a fost înghițit, cu arte cu tot, de atotștăpânitoarea grijă a Instrucțiunii. Dar asta s'a făcut, ne place să credem, numai și numai pentru a se putea da întregel acțiunii de culturalizare a țării o îndrumare mai unitară, mai sistematică și mai armonică. De sigur, în spirit creștin. Contopirea cultelor în noul „minister al culturii naționale“ ar fi o garanție mai mult pentru întărirea duhului evangelic în formarea sufletească a neamului.

Nu odată, ministrii au accentuat și ei acest gând. Și-au dat prea bine seama de realitățile cari nu pot fi bruscate și nici falsificate. Au înțeles imperloasele nevoi ale creșterii sănătoase a națiunii. De aceea au lăsat și în școală învățământul religios și fac obligatorie educația în spirit creștinesc.

Se întâmplă însă nu odată, că una vrea ori spune ministrul, și alta face ministerul. La instrucție, se pare, mai avan decât la alte departamente. Este atât de mare lipsa de armonie între directive și execuție, încât țara s'a și resemnat. Socotește harababura născută în acest chip un rău fatal, de nebăruit și se consolează dând ministerului culturii numirea de minister al zăpăcelii naționale.

O pildă mai nouă pentru ilustrarea acestei deplorable stări de lucruri. — Ministerul sprijinește în diferite chipuri literatura. Intre altele, uneori cumpără câte-un număr mai mare de exemplare din operele scriitorilor spre a le împărți gratuit școalelor. Ajută și pe scriitor, și școala. Foarte cuminte. Dacă, bineînțeles, alegerea operelor cumpărate se face „cuminte“. Ceeace nu-i cazul totdeauna.

Acum de curând, spre exemplu, ministerul a avut drăgălășenia de-a trimite școalelor o carte de versuri, intitulată în duh biblic: „Cina cea de taină“ și scrisă de d. Camil Baltazar, nume și rassă nu mai puțin biblică. — Profani și nepricepuți în tainica lume a versurilor, noi nu îndrăznim să judecăm arta superioară și pentru noi neînțeleasă a cărții. N'avem simț pentru „stative zâmbete transcendente“, nu ne place Monica, cea cu „mâinile împrejmulate în propria lor lumină — Creșterea și vara cristalină“ (Strofă întreagă și rotundă!). Lăsăm judecata în seama atotștăpânitorilor critici săptămânali din strada Sărindar.

Ceeace este însă cert și ceeace va constata orice om cum se cade dela prima privire, este altceva. Și anume: Cartea este o insultă trivială a moralei și o palmuire a bu-

nului simț creștinesc! Un val de erotism violent, și nu odată vulgar, se revarsă peste paginile ei chinute, cari desgolesc la tot pasul, în chip de dubloasă poezie dar de incontestabilă pornografie, părțile anatomice pe care toată lumea le acopere cu grijă și pudoare. A da unei astfel de lucrări drept titlu un termen sfânt pentru oricare creștin, venerabil și respectabil pentru orice păgân cu bun simț, ca unul care amintește cea mai sublimă și mai duloasă scenă din viața Mântuitorului, este o blasfemie și o sminteală. Strecurând în această atmosferă cu miros dublos strofe despre Isus, departe de a justifica titlu, nu face decât să sporească această elementară lipsă de cuvânt. A vorbi, în aceleași pagini, despre Isus și de „Trupeasca încântare“, arătată ca „Sold lângă coapse“, a scrie sub titlu „Cina cea de taină“ simple triluri de sentimente prea puțin tainice, este o directă provocare a simțului de demnitate creștinesc. Credem că originea, să-i zicem, biblică... a autorului nu-i dă dreptul să ne batjocorească în față în chipul acesta.

Acum judece oricine situația dela „ministerul culturii naționale“, care cumpără cartea biblicului domn Baltazar și o trimite școalelor secundare, pentruca tineretul nostru să-și desăvârșască din ea educația artistică! Și totuși ministerul este creștin și tineretul, cărula i-se dă, se închină lui Isus Hristos și se apropie cu frică și cu cutremur de „cina cea de taină“ dela altarele noastre.

Harababura și zăpăceala dela ministerul instrucțiunii trebuie să înceteze pe toată linia. Să nu-și mai facă de cap flecare directoras, călcând în picioare bunele intențiuni și directivele, frumoase și nobile, ale ministrului. Cultura noastră trebuie să rămână și să fie creștină în aceeași măsură în care este națională. Fiindcă suntem țară creștină. Care nu va tolera să fie batjocorită de nici un Baltazar!

Arhiepiscopul de Canterbury și Anul Sfânt. E vorba de arhiepiscopul anglican Dr. Temple, care aflând de lipsibilitatea sectară a câtorva prelați anglicani ce-au declarat publice că nu vreau să știe nimic de-un An Sfânt proclamat ca atare de Papa dela Roma, a luat peana și și-a așternut pe hârtie, pentru păstorii și obștea credincioasă, părerea sa în cauză. Reducând la justa lor valoare obiecțiunile ridicate împotriva rândueli Papii, înaltul demnitar scrie în „The Canterbury Diocesan Gazette“, între altele și rândurile următoare:

„Anul acesta poate fi socotit cu drept cuvânt al XIX-lea centenar al Răstignirii. Într-o vreme când un nou sens al unității vieții o-

meneștii trecute și prezente inspiră încrederea de tot felul de centenare, ar fi într'adevăr straniu ca centenarul celui mai însemnat eveniment din istoria lumii să nu fie sărbătorit în chip deosebit. Acesta trebuie să deie un nou impuls tuturor comemorărilor anuale creștine ale Crucii. — Faptul că Sanctitatea Sa Papa a invitat credincioșii bisericii catolice să considere acest an, 1933, drept Sfânt, poate prea bine să slujască drept prilej prielnic, sigur că binevenit în mijlocul profundelor noastre diviziuni, pentru a uni într'o singură mare mulțime frații noștri creștini din toată lumea într'o unanimă, reverențioasă și plină de recunoștință reamintire a Supremului Act al Răscumpărării neamului omenesc.

Cuvântul răspicat și categoric al arhiepiscopului de Canterbury a impus rezerve bisericanilor anglicani, gata să deie frâu liber glasului patimii. Lucru pentru care toată lumea de bun simț n'a avut decât cuvinte elogioase.

Dragostea lui Hristos în țara lui Soare Răsare.

Unde-i creștinătate adevărată, acolo-i și iubire de aproapele. Dovadă și catolicismul japonez, cu așezămintele lui caritative din Tokio, cunoscute sub numirea de »Opera de Betania«. Se trag din 1929, când p. misionar Flaujac și-a pus în gând să vină în ajutorul tuberculoșilor. »Casa de Betania« pentru bărbați a fost sfințită și dată menirii sale în 1930. În anul următor s'a ridicat și »Casa de Nazaret« pentru femei. În 1932 alte clădiri au completat planul din 1929: »Grădina Vișaimului«, unde reconvașcenții, având la dispoziție un teren de peste 5 jugăre, să se poată ocupa, după puteri, cu lucrări mai ușoare de agricultură. Până acum au aflat asil și alinare în aceste instituții 136 de bolnavi. Se susțin din milostenii marinimoase, cerșite de cei zoriți de dragostea lui Hristos. În trieniul 1930—32 s'au adunat 81'000 Yeni, dintre cari 5000 dăruiti de însuși Mikadoul. — Admiratia față de misionari și opera lor caritativă, admirație ce transpiră din scrisoarea omagială adresată Sf. Părinte de Dr. Tazawa, dir. Sanatoriului municipal din Tokio, 29 medici colegi, și alții mulți, toți păgâni, tovarășii și tovarășele de idealism a P. Flaujac o merită deplin.

Cântările noastre bisericesti

TRAIAN VULPESCU
prof. Academia de Muzică Cluj

I.

Iată o chestiune care are o importanță deosebită în serviciile noastre divine. Din cauza timpurilor trecute, vitrege pentru neamul nostru de dincoace de munți, și cântările bisericesti au avut partea lor de suferință în păstrarea în forma lor tradițională; timpurilor vitrege li-se datorește, că abia în zilele noastre s'au fixat pe note și tipărit: în 1890 Sibiu. Cântări bisericesti de Dimitrie Cunțanu. 119 pagini; în 1905 Arad Strana, în 1907 Arad Molitvelnic; în 1912 Arad ed. II a acelorași partea I Cele opt glasuri; în 1913 partea II Irmoase, privesne și cântări, toate de Trifon Lugojan; în 1926 Arad v. I. Cele opt glasuri bisericesti 143 pagini, vol. II Cântări bisericesti 224 pagini de Atanasu Lipovan; în Oradea mare 1928 Cântări bisericesti Partea I Vecernia 59 pagini; Partea II Mănecatul 200 pagini, ediția oficială a Episcopiei Române Unite; în 1930 Blaj vol. I Cele opt versuri bisericesti 80 pagini și vol. II Mănecatul 88 pagini.

Să facem o comparație. Am în fața mea *Cithara octo chorda seu Cantu sacri latino-croatici* (în limba latină și croată), *pro diversis anni temporibus* distributos pe note, (cu notație aretină gregoriană) *Zagrabiae, Anno 1757*, acum 176 ani, ediție oficială, și normativă.

„În biserica noastră, zice domnul profesor Celestin Cherebețiu din Blaj în „Cele opt versuri bisericesti“ Blaj 1930, până acum de curând (1928) la Oradea Mare — durere — n'am avut niciun fel de notație. Din timpuri vechi am moștenit toate cântările bisericesti, cari au trecut la noi din tată în fiu, fiind învățate „după ureche“. Această formă de învățământ a adus cu sine multe variante melodice, și astfel se explică faptul, că azi nu cântăm chiar așa, ca mai demult. Un exemplu caracteristic...”

Acest fel de învățământ, adaog eu, lasă

poarta deschisă nu la variante ci la depărtări de original — există un original — la depărtări de spiritul și ethosul muzicii bisericesti, uneori la contribuțiuni de mici motive și cadențe, care amintesc cântecele profane, alteori confuziuni și desfigurări de game și versuri (glasuri), ori la părăsirea parțială a unui vers, ori la reducerea cadențelor și formulilor lor, aproape peste tot la două de fiecare vers, la uitarea modulațiilor — acum neexistente — la înlăturarea unuia din cele mai puternice mijloace de exprimare a sentimentului religios, ornamentele (marile semne sau ipostasele).

Notarea cântărilor bisericesti s'a făcut târziu.

Toate edițiunile noastre de cântări bisericesti au unul ori altul, sau unul ori mai multe din neajunsurile arătate mai sus, totuși ele au valoarea lor; pe deoparte pentru că aceste edițiuni au răspuns și răspund trebuțelor cultului nostru, fixând pentru cei ce se dedică misiunii preoțești o normă de felul, cum trebuie să se cânte în biserică, fel de care să nu se depărteze, pe de altă parte pentru că prin scrierea pe note s'a dat o normă, care va călăuzi în studiile lor pe toți, cei ce se vor ocupa cu muzica noastră bisericască, și în același timp va împiedica orice prefaceri în rău, pe care le-ar aduce timpul. Pentru aceste motive se cade, să aducem omagiile noastre celor, ce și-au dat toate ostenețile de au notat și, au dat la lumină cântările noastre tradiționale: Dimitrie Cunțanu, Trifon Lugojan, Anastasiu Lipovan și Celestin Cherebețiu.

Nu trebuie să ne mulțumim însă cu această fază din istoria cântărilor noastre bisericesti. Trebuie să facem încă un pas bun (nu mai mulți) mai departe. Trebuie să ajungem deocamdată la restabilirea scării celor opt versuri (glasuri), la scrierea lor întotdeauna și peste tot la aceeași înălțime, adică cu aceeași armură, la indicarea deasupra fiecărei cântări a versului (glasului) și metronomului. Dece versul întâi la Sibiu este în mi minor (cu semitonurile între tr. 2—3 și 5—6), la Arad

Foiața „Unirii“

† Vad. Rozalia Coltor n. Socaciu 1853—1933

În 21 Mai cor. a avut loc înmormântarea Dnei vad. Rozalia Coltor născ. Socaciu, a cărei adormire întru Domnul am anunțat-o în numărul trecut al *Unirei*. Viața excepțional de cucernică, pilda continuă de profund creștinism, precum și moartea impresionant de sfântă a acestei femei admirabile ne fac să revenim, redând pe scurt, pentru edificarea și mângălarea cititorilor noștri, câteva scurte notițe relativ la virtuțile ei, relativ la ultimele zile trăite printre noi și la înhumarea acestei mari creștine.

Dacă am voi să schițăm cât de scurt viața fericitei văduve, ne-am găsi încurcați, neștiind ce să admirăm mai mult: blândeța îngăduitoare, bunătatea sufletului, smerenia adâncă, spiritul de rugăciune, iubirea de biserică, mila față de cei săraci, încrederea în Dumnezeu, alipirea de Preacurata Fecioară, disprețul măririlor pământene, hărnicia fără odihnă în împlinirea datorințelor ori exercitarea penitențelor exterioare, devotamentul pentru cauza neamului ori devoțiunea religioasă pentru sufletele celor adormiți. În toate virtuțile, ca și în întreaga atitudine sa a fost — cel puțin printre noi — neîntrecută de nimeni, admirată și respectată de toți.

Blândă și bună din fire avea, pentru toți un cuvânt de încurajare, un indemn spre lucruri bune, o aprobare expansivă pentru bine, o înțelegătoare iertare, o înțelegătoare interpretare cu circumstanțe atenuante, când nu putea să scuze altcum slăbiciunile altora. De nenumărate ori când — cum se obișnuiește — se vorbea în prezența sa despre alții cu o doză prea abundentă de criticism, ea se refugia într'un mutism atât de vorbitor, încât se forța involuntar trecerea la alte obiecte de discuțiune. Optzeci de ani de-arândul n'a avut nici un diferend cu nimeni, nici o umbră de ceartă, nici o asprime ori încordare de relațiuni. De aici — din tinerețele sale — o încredere totală și o apropiere a tuturor de sufletul acesta bun, iertător, și înțelegător.

Era bogat dăruită de spiritul rugăciunii. Seară de seară, până după miezul nopții, se ruga pentru sine, pentru a-i săi, pentru biserică, pentru toți. Zece de ani mereu s'a văzut în fiecare dimineață la sfânta liturghie, în genunchi în strana sa; cufundată în rugăciune era acolo înainte de venirea preoților, era acolo după ce toți plecaseră. Zi de zi — până boala a oprit-o în casă — în fiecare după amiază mergea din nou la catedrală, unde, pierdută pare-că în Dumnezeu — stătea până la închiderea ușilor. De vre-o câteva ori sacristanii impacienți, ori neobservând-o, erau să o încue acolo. Iubia atât de mult casa Domnului, încât atunci când doctorii i-au înlerzis părăsirea camerei, nu se plângea, decât de faptul, că nu mai poate să meargă la biserică. Suplinia

cu înmulțirea rugăciunilor spuse acasă și cu primirea continuă a sfințelor Taine, administrate la locuință de preoți cucernici, și cu înăsprirea regimului de viață. Cam de vre-o douăzeci de ani (de prin 1912) ținea ajun sever în fiecare zi de Luni, nemâncând nimic de Duminecă seara până Luni seara. Cu mare greutate a putut fi convinsă — fiind grav bolnavă — să ia ceva în ziua aceea. În general era atât de frugală la mâncare, încât se mirau cu toții cum poate trăi. De beut se mulțumia cu apă, rar lua altceva și atunci în cantități atât de mici de credeai că abia își atinge buzele.

Suferia cu o paciență îngerească totul și indemnă și pe alții să primească crucea vieții din mâinile Domnului. Era răbdătoare cu toți, era însă extrem de pacientă cu săracii. Îi ajuta cu bani, cu pâine, cu câte-o hăinuță pentru copii, nu ieșea nimeni dela ea nemângăiat. Instrua în cele religioase cu multă plăcere pe cei ignorați, îndrepta cu bunăvoință pe cei păcătoși. A ajuns până acolo încât păstra în depozit micile economii ale cerșitorilor și avea în fiecare zi la mâncare cel puțin unul.

Era extrem de mișcătoare alipirea sa față de Malca Domnului, ale cărei mătăniile le recita de câteva ori în fiecare zi. Iubia mult pe sf. Tereza. Îi erau scumpe slujbele sfinte și se extazia pentru patimile Domnului, a căror citire ori altădată simpla amintire îi umplea ochii cu lacrimi și o făceau să isbucnească în suspine. Se împărtășia foarte des și era atât de fericită în caz de boală, când putea, de

126 și 1927 este în mi minor (cu semitonurile înd între tr. 2-3, 5-6, când între tr. 1-2, -6), la Oradea Mare 1928 este în mi minor cu semitonurile între tr. 1-2, 5-6 și alterând accidental sulitor mereu tr. a treia), la Blaj 1930 este în fa diez minor (cu semitonurile între tr. 1-2, 4-5 și alterând accidental sulitor din când în când treapta a doua) la Arad 1927 ed. III este în re minor (cu semitonurile între tr. 1-2, 5-6?) De ce atâtea câri deosebite în loc de una? De ce chiar în aceeași regiune și același oraș (Arad) două câri deosebite și la două înălțimi deosebite? La fel în regiunea Sibiu-Blaj. Cauza este neotarea la timp.

Congresul „Alianței mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin biserică“. S'a ținut săptămâna trecută, la București, trei zile de arândul. Oaspeți destul, și destul de variați, după neam și religie. Intre mireni și bisericani mai mărunți și două înalte fețe bisericesti: episcopul sârb V. Vuici și mitropolitul bulgar Paisie.

Mai interesantă a fost ziua a treia cu propunerea preotului delegat grec Mitilineos de a se preda la universități istoria bisericească a tuturor celorlalte confesiuni obiectiv, cu înlăturarea părților despărțitoare. Delegatul elvețian N. Henriot încă are o propunere: să se facă între confesiunile reprezentate la acest congres schimburi de profesori de teologie. Asta în legătură cu vorbirea pâr. patriarh Miron Cristea, care a scos în relief insistențele depuse de Sanctitatea Sa pe lângă patriarhile ortodoxe-orientale de a se scoate odată din schismă biserica bulgară, și a se pune capăt conflictului dintre Țarigrad și biserica ortodoxă albaneză, pentru care ortodoxia bucureșteană are simpatii deosebite, intru cât îi întreține la facultatea teologică gratuit câțiva studenți. Din același cuvânt al Sanctității sale aflăm (ceea ce, de altfel știam de mai de mult) că ortodoxia română a avut ani de arândul teologi pe la facultatea protestantă din Montpellier, Paris, Strassbourg și

chiar și la America. Și încă ceva: Șeful ortodoxiei române a asigurat pe cei prezenți că toate cultele neortodoxe din țară (dintre cari firește că n'am rămas nici noi uniști nepomeniți) sunt mai favorizate de statul român decât însăși biserica dominantă, carea a trebuit, mai nou, să ceară dela guvern, printr'un memoriu, să fie împărțită cel puțin de același tratament și sprijin material ca și cultele neortodoxe.

Asta, cu gravitate și serioșitate de circumstanță. Adecă așa vine vorba, căci asemenea afirmații ca acestea din urmă nici nu se fac serios, nici nu se iau în serios. Cum, probabil, au știut de înainte și s'au comportat în consecință, toți delegații acestei „Alianțe“ finanțate de protestantism. Rezultatul? Il prinde foarte bine un participant al recentei întruniri dela București pâr. Miron: „Nici un rezultat! Rândul viitor vom mânca la Belgrad“. — Și cine s'ar și aștepta la ceva mai mult dela atari congrese?

Știri mărunte

Comitetul Agru-lui din eparhia Oradea aduce la cunoștința credincioșilor, că adunarea generală a A. G. R. U.-lui din dieceza Orăzii, anunțată pe ziua de 28 Maiu a. c., în urma unor împrejurări neprevăzute se amână pe ziua de 11 Iunie crt.

Exerciții spirituale pentru femei. Idee fericită, care se va realiza la Oradea, începând din seara zilei de 21 Iunie și până în 25 Iunie c. Apelul lansat în acest scop precizează că la deprinderile sufletesti conduse de pâr. călugăr franciscan Dr. Dominic Nicolăeș, sunt îndeosebi așteptate doamnele și domnișoarele române unite cari au un rol social, cum sunt: preotesele, profesoarele, învățătoarele și funcționarele de orice categorie. Pentru întreținere se va plăti 60 Lei la zi; ceea ce înseamnă 180 Lei cu totul. — Nu ne îndoim că președinta »Reuniunii Mariane« din Oradea, dș. Lucrăția Frențiu (Piața Unirii, Nr. 3), căreia sunt

a i-se adresa toate anunțurile de participare, va avea mângăierea să înregistreze peste așteptări de numeroase asemenea anunțuri ce se primesc, cel mai târziu, până în 10 Iunie c.

George Enescu la Academie. Cea mai cunoscută pe tot globul și recunoscută glorie muzicală a neamului nostru, d. George Enescu, a intrat în rândul restrins al nemuritorilor dela Academie. Recepția a fost Luni, în 22 Maiu c. Noul academician a fost omagiat, printr'un discurs festiv, de însuși Suveranul Țării, luând numai decât cuvântul d. Enescu, pentru a parenta pe precursorul la Academie, Iacob Negruzzi, cel mai mare violonist al lumii de azi s'a dovedit a fi stăpân și pe tainele limbii, nu numai ale strunelor. Reținem observația: »Muzica este un graiu în care se oglindesc, fără posibilitate de prefăcătorie, însușirile psihice ale omului, ale popoarelor. Prin ea sufletul blajin și visător al Românului a devenit cunoscut lumii, făcând pe străini să exclame: »Un popor care cântă doina atât de duios, trebuie să fie nobil și bun la inimă«. — Maestrul Enescu să ne trăiască la mulți ani încă!

Locale. Dumineca viitoare, de praznicul Pogoririi Sf. Spirit, va predica în catedrală pâr. Dr. Victor Macaveiu, canonic mitrop., iar Luni, a doua zi de Rusalii pâr. Dr. Leon Sârbu, spirital la Seminarul Teologic.

— Ziua Eroilor a fost prăznuită și de astădată, ca în totdeauna — de altfel, — cu toată pietatea. După sf. liturghie din catedrală, toată lumea școlarilor, cu corpul profesoral și un foarte numeros public a purces în procesiune la cimitirul comunal, unde s'a oficiat parastasul pentru odihna sufletelor eroilor neamului, intru amintirea cărora s'a depus și o preafrumoasă cunună. Răspunsurile la parastas le-a dat corul teologilor. Cuvântul ocazional l-a ținut pâr. Dr. Nicolae Lupu, profesor la Academia Teologică.

— Seara, în ziua de Ispas, elevii Școlii de Arte și Meserii au aranjat o drăguță producțiune teatrală în sala de gimnastică a Liceului de băieți. S'a jucat piesa în trei acte: Vicleniile lui Scapin, de Molière, și s'a predat dialogul: Păcală la teatru. Tinerii debutanți au meritat pe deplin aplausele călduroase ale asistenței.

altmintreii aproape în continuu, să primească sf. Cuminecătură acasă la ea. În ultima boală, deși o devora setea, febra și o torturau rănile formate pe spate de multul zăcut și deși i-s'a atras atenția, că bolnavii greu nu sunt dator să observe ajunul euharistic, totuș nu voia, înainte de cuminecare, nici să-și răcorească buzele cu o picătură de apă.

De o inteligență vie, care i-a rămas limpede și proaspătă până în ora morții, cu o memorie surprinzător de tenace nu făcea paradă cu ce știa, ci istorisia cu plăcere la deosebite ocazii ori când era consultată, simplu și liniștit, totul. De altmintreii era de o rară modestie: nu se îmbulzea, nu căuta să apară, n'a primit niciodată nici în biserică să stea în stranele rezervate pentru doamnele mai în vârstă și mai de seamă, deși stărutor rugată, ci și-a păstrat viața întreagă locul umilit din tinda femeilor. Când alții o laudau, ori îi preamăriau familia, ori copil, surădea atât de binevoitor, atât de înțelegător încât tăia șirul elogiilor. Nu avea decât cuvinte de bunătate față de cine-i cauza neplăceri ei ori familiei sale și tempera cu câte-o glumă flăcările de revoltă alor săi. Era în continuu și cerea să fie în continuu ocupată. Nu arareori, după nopți grele de boală, dimineața — având încă febră și bătrână de aproape optzeci de ani — era în mijlocul personalului de serviciu, muncind alături ceasuri întregi.

O atât de sfântă viață nu s'a putut încheia decât cu o moarte sfântă. Recise înainte de Paști. Tușia și avea dureri de cap, n'a voit

însă să stea la pat. În Vineria mare, când plecase toți ai casei la Prohodul Domnului, ea singură a „celebrat“ în camera sa prohodul lui Hristos, așezând o cruce pe masă și cu o lumânare în mâini făcând obișnuita *incunjurare* acolo. Joi după Paști avea 38^o9 și a rămas la pat, zăcând precis patru săptămâni, cu gripă apoi cu pneumonie. Era atât de pacientă, atât de senină, încât uimiți doctorii spuniau, că n'au mai văzut așa ceva. Era împăcată cu orice. Primind demulțorii, când numai puteau preoții; sfintele taine. Apoi cu o evlavie care a scos lacrimi asistenței — ungerea de urmă. Se ruga aproape în continuu și recita împreună cu cei din casă Paraclisul, rozarul și alte rugăciuni. Joi 19 Mai cor. starea i-s'a agravat s'a spovedit și s'a cuminecat din nou, către amilazi a recitat cu fiul său Paraclisul, apoi pe la orele 14^{1/2}, i-s'a administrat încă odată Maslul. Urmărind cu credință vădită sfintele rugăciuni, a primit sf. Ungere, apoi luând în mâna dreaptă *sfânta Cruce* și-a ridicat capul de pe pernă și a sărutat cu patimă, cu foc rănile Domnului pe mâini, pe picioare, pe plept; — apoi strângând-o la inimă împreună cu mătânile Preacuratei, și-a lăsat din nou capul pe pernă pierzându-și conștiința și intrând în agonie! În momentul acesta *dintrodă* față, până atunci palidă cenușie, i-s'a luminat ca de o lumină interioară, cu o coloratură trandafirie. Apărea nu mai mult ca o bolnavă octogenară topită de boală, ci ca o fată de optsprezece ani care doarme fericită. Pe la orele 20 i-s'a dat binecuvântarea papală, cu

indulgița plenară. După miezul nopții respirarea a început să-i devină mai rară, pe la ora 1, abia perceptibilă. I-s'a așezat luminarea aprinsă într'o mână, în cealaltă încă ținea pe plept sf. Cruce. A strâns apoi puțin buzele, a respirat odată mai adânc, a avut o ușoară tresărire și a adormit în Domnul. În ultimele ore erau în jurul său copiii săi. I-s'a repetat în clipele din urmă condiționat deslegarea de păcate și se recitau cu glas mare rugăciuni către Maica Domnului.

Așa a murit această ființă vrednică, în cel mai strict înțeles al cuvântului vrednică, în zi de vineri ca și Hristos, în an sfânt jubilar pentru moartea lui Hristos, în luna Preacuratei și între Paști și Rusale.

Nenumărați au venit să o vadă moartă, să zică o rugăciune lângă sicriul ei, să spună un cuvânt de mângăere familiei.

Duminecă s'a oficiat prohodul de P. Sa Dr. A. Cheșanu vicar general, incunjurat de Rsmii Dr. Macavei, Dr. Tatar, P. O. A. C. Domșa, Vas. Moldovan, Dr. Coriolan Pop Lupu, și Dr. N. Lupu și doi clerici lectori. A cântat frumos profesorul I. Moldovan, apoi excelentul cor al catedralei și cel al Academiei Teologice condus de prof. C. Cherebeșiu.

O lume imensă, într'o ploasă reculegere, a ținut să dea ultimul onor Doamnei Coltor. Cortegiul format părea mai mult un cortegiul de triumf decât unul mortuar. Sicriul și carul de doliu acoperit de cunună și de flori era precedat de elevii și elevele tuturor școlilor noastre, urmau apoi corporativ cu steagul în

Pelerinaj la Prislop. Ca de obicei, s'a făcut și în acest an, Duminică după ziua sf. Ion Teologul (14 Mai), un pios pelerinaj al multor credincioase la sfânta Mănăstire din Țara Hațegului. Vremea a fost cât se poate de nefavorabilă. Cu toate acestea numărul pelerinilor s'a apropiat de două mii. Preoțimea din jur a dat ajutor Prêacuv. Sale Leon I. Manu dela Bixad la ascultarea celor mai bine de cinci sute mărturisiri. Slujba dumnezească a săvârșit-o Preasf. Alexandru al Lugojului, în sobor de preoți. Cu acest prilej înaltul Ierarh a ținut o pătrunzătoare cuvântare despre Agru și rosturile lui, îndemnând pe toți și pe toate să intre în cadrele acestei asociații binecuvântate.

Întrunire colegială. Absolvenții liceului din Blaj, anul 1893, sunt frățește rugați a lua parte la întrunirea colegială de 40 ani dela bacalaureat, pe ziua de Sâmbătă în 10 Iunie a. c. în Blaj. — Prot. Enea Pop Bota.

Telefonul „Unirii“

I. Sibiu. Am cetit ieșirile »cu duh« ale cuvișului diacon dela »Telegraful«. Din lipsă de spațiu răspunsul nostru va veni numai în numărul viitor. Sunt prea »inteligente« și de bun simț ca să le lăsam să treacă fără aprecierea ce o merită.

P. Reghia. Nu cunoaștem nici noi toate amănuntele. Deocădată însă ne ajunge atâta cât știm. Adecă: La 15 Mai s-a semnat între reprezentanții bisericii ortodoxe românești (mitrop. Bălan al Sibiului, ep. Grigorie Comșa al Aradului și prof. Dr. Silviu Dragomir) și a celei sârbești o convenție, privind situația credincioșilor români din Banatul jugoslav și a sârbilor dela noi. Conform acesteia, se va înființa o episcopie românească la Vârșet, pentru parohiile ort. românești din Banatul jugoslav, și alta sârbească la Timișoara pentru sârbii dela noi. Eparhiile, conduse de câte un vicar episcopesc, vor avea largă autonomie, cea românească din Sârbia cărmuindu-se după statutul organic Șagunian, iar cea sârbească dela noi după constituția mitropoliei din Carlovetz, dinainte de războiu. Se va înființa și o școală teologică la Vârșet. Până atunci preoții români din Jugoslavia își vor putea face studiile în țara noastră. Părerea delegației românești este, că prin convenție s-au stabilit pentru Români oprimați până acum condițiuni de viață care îi vor putea apăra de pericolul desnaționalizării, asigurându-le libertatea națională prin biserică. — Singurul lucru ce ne interesează și pe noi și pentru care dorim o cât mai rodnică înfăptuire a convenției încheiate!

frunte societatea meseriașilor, industriașilor și comercianților, în șiruri compacte încolonați toți intelectuali, autoritățile cu toți funcționarii lor, reuniunea femeilor, întreg consiliul comunal ș. a.; după sicriu familia defunctei, apoi rudenii, pe urmă doamne, domnișoare, țărani și la sfârșit o coloană extrem de impresionantă de 820 săraci și cerșitori veniți unii dela mari distanțe, toți ajutați în viață de ea.

Panenericul frumos l'a rostit canonicul Dr. V. Macavei vicepreședinte al Senatului, iar sicriul până la trăsura funebrală și apoi dela ea până la mormânt a fost purtat de clerici.

Timpul era liniștit, încetase ploala și vântul, un soare pe asfințit împodobia ca într'o apoteoză cortegiul pe întreg parcursul până la cimitir, de unde lumea profund mișcată s'a împrăștiat, cu excepția săracilor și cerșitorilor, cari într'o tăcere de mormânt, în șiruri dese, cu copii înainte, au venit la casele unde se oflclase prohodul, luând puțină pâine de pomână.

Presă întreagă a avut cuvinte elogioase pentru dânsa. Mulți din toate colțurile țării, în frunte cu episcopii, cu primul ministru, cu fostul primministru, cu toți miniștri au adresat condoleanțe îndureratei familii și au avut cuvinte de preamărire pentru marea creștină, după ce vineri seara la orele 22.45 stațiunea de Radio din București lansase peste glob știrea morții spunând: »Astăzi a încetat din viață la Blaj Doamna văduvă Rozalia Coltor născută Socaciu, femeie de o rară bunătate și venerată de toți pentru marile sale virtuți etc.«

Astfel s'a dovedit încă odată că Dumnezeu înalță pe cel smeriți cu inima.

»ASTRA«, despărțământul jud. Blaj

Nr. 23—1933.

Convocator

Membrii Despărțământului Blaj al »Asociațiunii pentru literatură și cultura poporului român«, precum și toți iubitorii de învățătură și lumină, sunt invitați să participe la *Adunarea generală anuală* care va avea loc duminică 4 Iunie 1933 (tatăia zi de Rusali) în comuna Ciufud cu următoarea

ORDINE DE ZI

1. La ora 9 dimineața ascultarea Sf. Liturghii în biserica parohială și a predicii ocazionale.

2. La ora 2 după masă, deschiderea adunării în școala comunală.

3. Rapoartele anuale ale comitetului și alegerea comitetului de verificare.

4. Inaugurarea bibliotecii populare »Romul Simu« donată de d. Romul Simu, fiul comunei, fost secretar al Comitetului Central al Astrei.

5. Conferința pentru popor a d-lui Grigorie Pădurean, profesor al liceului de băieți din Blaj.

6. Serbări populare, expozițiile de copii, concursuri de porturi și jocuri naționale.

7. Rapoartele comisiunilor, împărțirea premiilor, eventuale propuneri și închiderea adunării.

Blaj, din ședința comitetului, ținută la 24 Mai 1933.

Președinte, Secretar,
Alex. Lupeanu-Melin Dr. Coriolan Suetu

— „ELECTRICA“ S. A. — BLAJ —

CONVOCATOR

Domnii acționari ai societății anonime »Electrica« din Blaj sunt invitați în sensul art. 9 și următorii din statutele societății și art. 157 din Codul comercial, la a

VII-a ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ

care se va ținea în 10 Iunie 1933 la orele 6 d. m. în localul Casinei Române cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul Consiliului de administrație și al consiliului de cenzori examinarea și aprobarea bilanșului pe 1932 și darea absoluturului.
3. Deciziune asupra lichidării societății și numirea lichidatorilor.
4. În caz de nelichidare întregirea Consiliului de administrație și fixarea marcelor de prezență pe 1933.
5. Eventuale propuneri anunțate Consiliului de Administrație conform statutelor.

Domnii acționari sunt rugați să participe la adunare, depunându-și ca cassa societății, la Adm. Centrală Capitalară, ori la banca »Patria« acțiunile eventual documentul de procură până cel mai târziu 8 Iunie a. c. ta orele 6. seara.

Blaj la 8 Iunie 1933.

„Electrica“ s. a. Blaj

Iacob Popa m. p., președinte

ing. George N. Barbu m. p. director

Cto Bilanș la 31 Decemvrie 1932.

Cto Cassa numerar	37.546.—	Cto Capital social	1.500.000.—
disp la bănci	471.000.—	„ Fond de rezervă	260.000.—
„ Investiții	1.192.116.—	„ „ „ penzie	80.000.—
„ Debitori	985.555.—	„ „ de amortizare	240.000.—
„ Mărfuri	44.564.—	„ Creditori	751.671.—
Pierdere	152.620.—	Dividende neridicată	51.830.—
	2.883.501.—		2.883.501.—

Cto Profit și Pierderi

Cto Salare	216.510.—	Cto Consumație	207.628.—
„ Marce de prezento	18.600.—	„ Proviziuni	2.265.—
„ Spese de Administrare	61.571.—	„ Pierdere	152.620.—
„ Contribuție și Comp. timbru	65.832.—		
	362.513.—		362.513.—

Pentru contabilitate

Ing. George N. Barbu

Blaj din ședința consiliului de Administrație ținută la 2 Martie 1932.

Iacob Popa ss.

Dr. George Borșan

președinte

președinte

Dr. Ambrosiu Cheșianu ss.

Dr. Victor Macaveiu ss.

Ioan F. Negrușlu ss.

Ștefan Pop ss.

Ion Popu-Câmpeanu ss.

Iustin Hosu ss.

Alimpiu Aron ss.

George Bărbat ss.

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele societății.

Blaj la 7 Martie 1933.

Membrii Comitetului de cenzori

Aurel C. Domșa ss.

Vasile Moldovan ss.

Simeon Gizdavu ss.

președinte

Ioan Pușcaș ss.

Tralan Novac ss.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj